

Говор високог представника и специјалног представника Европске уније под називом «Педесет година Римских споразума и будућност Западног Балкана»

конференција коју организује Фондација «Конрад Аденауер»

Уважени гости, даме и господо,

Хвала вам што сте ме на овако прекрасан дан позвали да вам се обратим на ову тему.

Данас је петак тринаести. За оне који су реалисти, овај датум нема никакав посебан значај. Али, сујевјерни, за разлику од реалиста, не би сматрали да је овај дан баш посебно повољан.

Прије нешто више од педесет година, ни реалисти, а ни сујевјерни, не би сматрали да је 25. март 1957. године, дан када је шест земаља које су основале данашњу Европску унију потписало Римски уговор и тако успоставило Европску економску заједницу, неки посебно сретан дан.

У ретроспективи, можда се чини да је успјех Европске уније био историјски предодређен. Али, то није било тако. Тај успјех је био, и још увијек јесте, изузетна прича о тријумфу утемељеном на различитостима.

У Европи је 1957. године владало прилично суморно расположење.

Основна средства за живот су још увијек била прилично ограничена, здравствене и социјалне услуге су биле недовољно развијене, сиромаштво је било свеприсутно, а грађани су живјели у страху да је крај Другог свјетског рата 1945. године представљао тек стишавање, а не и окончање нестабилности и сукоба који су обиљежили историју европског континента.

Моја земља, Њемачка, била је подијељена. Европа је била подијељена у два жестоко наоружана војна блока. А само четири мјесеца прије тога, совјетски тенкови су угушили побуну у Мађарској како би у тој земљи осигурали комунистичку владавину.

Ја то знам. Ја сам био младић који је тек почињао да живи и добро се сјећам ставова из тог времена, али и услова у којима смо живјели.

Пола вијека касније, сигуран сам да би потписници Римског уговора били изненађени успјехом своје иницијативе.

Римски уговор је значајан из много разлога. Али, прије свега, његов значај је у томе што је најавио раскид са прошлошћу.

Дванаест година након највећег сукоба у историји човјечанства, државе које су учествовале у рату одлучиле су да оставе по страни своје разлике зарад будућности наредних генерација.

Ова одлука је промијенила изгледе једног цијелог континента, не само судбине шест земаља оснивача.

Та одлука и даље има потенцијал да трансформише и оне дијелове Европе који остају изван Европске уније.

Европска унија није ексклузиван клуб. То је инклузивна заједница држава које су превазишле, и које и даље превазилазе, огромне препреке у циљу изградње просперитетних и демократских друштава.

У 50 година, Унија се проширила са шест на заједницу од 27 држава. У том процесу, она је помогла да се уједини тада

разједињен континент, прихватањем у чланство земаља тадашње Источне Европе, укључујући и Словенију 2004. године, те Бугарску и Румунију почетком ове године.

Европска унија се сада протеже од Атлантика до Медитерана и Црног мора. Осим тога, она у потпуности окружује подручје западног Балкана, који је географски, културолошки, политички, економски и социјално свакако унутар европске породице.

У наредним годинама, Европска унија ће неизбежно играти све већу улогу у свим земљама на западном Балкану, у Албанији, Босни и Херцеговини, Хрватској, Бившој Југословенској Републици Македонији, Црној Гори и Србији.

Европска унија је већ неколико пута дала јасно обећање свим земљама у овом региону да се могу надати изгледима за пуном интеграцијом у њене структуре, ако и када испуне политичке и економске услове.

У форми процеса стабилизације и придруживања, Европска унија је, такође, утврдила план за пружање помоћи земљама западног Балкана у достизању њиховог циља, тј. интеграцији у Европску унију.

Иако се у неким земљама чланицама посљедњих година осјећа засићеност процесом проширења, Европска унија и даље ће пружати снажну подршку западном Балкану. На крају, овдје се не ради толико о проширењу Европске уније, колико о њеном заокруживању.

Наиме, Хрватска би требало да постане чланица Европске уније за пар година, и већ је присутна у Комисији Европског савјета за политичка и безбједносна питања, а то је тијело којем ја директно одговарам као специјални представник ЕУ.

Албанија и Бивша Југословенска Република Македонија сада су такође на путу ка чланству у ЕУ. И Црна Гора, такође, која је независност стекла прије мање од годину дана, сигурно се креће у истом правцу.

Само Босна и Херцеговина и Србија тек треба да потпишу Споразум о стабилизацији и придруживању те, зато, немају формалан, уговорни однос са Европском унијом.

Даме и господо,

Европска унија је једним дијелом настала као резултат рата, те економског и социјалног колапса.

Ова чињеница је у директној вези са настојањима народа западног Балкана да се приближе Европској унији, те да благовремено постану њени чланови.

Ова порука мора бити потпуно јасна и свима у Босни и Херцеговини.

Дванаест година након завршетка сукоба на овим просторима, грађани и лидери ове земље суочавају се са многим изазовима и одлукама са којима су се 1957. године суочавали грађани Европе – дванаест година након завршетка Другог свјетског рата.

Има људи који вјерују, чини се, да земља није у стању да се integriше у Европу због сталних несугласица, неповјерења и узајамног оптуживања, што је нуспроизвод рата.

Ови људи су сигурно премлади да би се сјећали неповјерења и оптуживања у остатку Европе након рата који је трајао од 1939. до 1945. године. Ја нисам. Као што сам већ нагласио, био сам младић 1957. године, и добро се сјећам колико је Европа тада патила због огорчења и поремећаја изазваних Другим свјетским ратом.

Упркос томе, државници који су прије пола вијека били зачетници Европске уније су били у стању да виде даље од њихових тренутних тешкоћа према просперитетној и сигурној будућности.

То је оно што данас треба да учине лидери Босне и Херцеговине.

Пошто је данас петак тринаести, нећу давати било каква

пророчанства. Само ћу изложити чињенице које се односе на Босну и Херцеговину.

Перспектива ове земље ће постати много боља онога дана када се потпише Споразум о стабилизацији и придруживању.

Већ је обављено много доброг посла, укључујући посао који су обавили неколицина данашњих учесника из Дирекције за европске интеграције.

Главна препрека, иако не и једина, потписивању Споразума представља питање реструктурирања полиције.

У ствари, Европска унија се сложила да отпочне преговоре о Споразуму о стабилизацији и придруживању са Босном и Херцеговином тек као резултат Споразума о реформи полиције из октобра 2005. године, који се мора спровести прије него што ова земља може потписати Споразум о стабилизацији и придруживању.

Договор о реструктурирању полиције, који је у складу са три принципа Европске уније, а који су скоро прихватили кључни лидери прошлог мјесеца, је на столу.

Треба зграбити могућност коју представља тај договор.

А вјероватно је у овом тренутку и нешто друго сервирано на столу, а то је ручак.

Хвала вам на пажњи и Гутен Апетит.